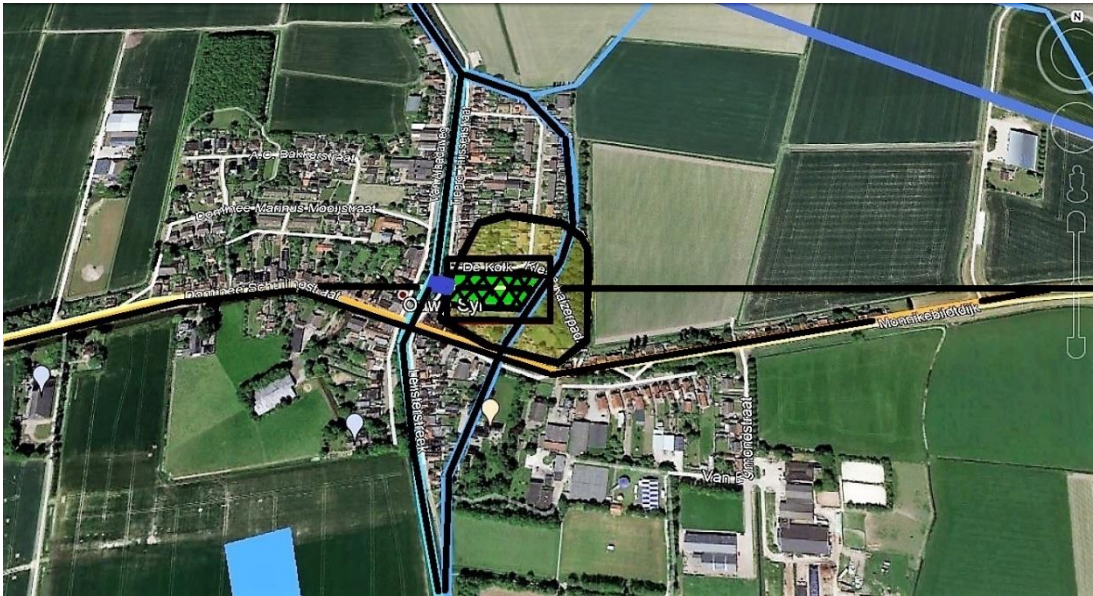

't Sportterrain “de Kolk” ok kaatsfeld fan Ouwe-Syl fan 1909-1958 en hoe feerder ? 1959 – 1966

Inlaiding

In 't jubileumboek fan kaatsklup de Kolk (2009) skreef ik over 't gebied achter 't kafee 't Graauwe Paard, de Kolk. Froeger waar dut 'n diep water der't seeskippers ôfmere konnen.
Op 't sportterrain fan Ouwe-Syl, de Kolk, worde kaatst fan 1909 antemet 1958. 't Gebied het feerder ok 'n rike geskiedenis. Die begint bij de seegeul, de Ouwe Rijd, die't foor 't eerst te sien is op 'n deur Peter Vos maakte kaartrekonstruksy fan de sitewasy in 't jaar 800 n Kr. Die geul liep doe nag niet richting nou Nije-Syl maar met 'n bocht naar 't noordwesten naar 't Wad. Dut waar dus feer foor 1505 doe't de seumerdyk, de Monicke-Dijck, ferhoogd worde tot nou de Ouwe-Dyk. Lees ok myn publikasys: Jubileumboek Kf de Kolk 100 jaar, 2009; en op myn website www.sytsekeizer.nl: Hoe't 't dorp Ouwe-Syl syn tunworige form kregen het, july 2011 en 't Bildt al fan 't jaar 1200 ôf bedykt, septimber 2013.

Oversicht fan ongefeer 1300 ant nou. Rechts (noord-súd) de ouwe meander (800-1505), links 't kanaal de Kaaifaart. Op 't plak fan 't sportterrain, fan búnnen ôf, 't wiel na de deurbraak fan de seumerdyk die't doe nag bovenlâns liep, de haven en 't sportterrain (arseerd) sels, dat der tussen 1909-1958 laai. (BILDTGIS SK 2017)

Detal fan 't froegere sportterrain, projekteerd in de sitewasy fan nou
(Google Earth)

Seumerdyk, Wiel, haven en kolk

In de ouwe loop fan de Ouwe Rijd laai ant 1505 'n slinger of meander dwars deur Ouwe-Syl. Al froeg (1287?) laai d'r 'n seumerdyk tussen de Oasterdyk en de knik in de ds. Schuilingstraat, bewesten de Pyp. Dut kinne je fral sien an 't ferkavelingspetroan om Ouwe-Syl hine. Deuze seumerdyk is later, tidens 'n ândere overstromingsramp (de St. Elisabethfloed fan 1421?) deurbroken en is d'r 'n wiel ontstaan. Der omhine is doe 'n nije seumerdyk (nou Monnikebildtdyk/ds. Schuilingstraat) anlaid. In de nije seumerdyk worde weer 'n brûg boud. Deuze worde later ferfongen deur 'n brûg/sluus, doe't d'r meer behoefte waar an skipfaart. De sluus is dan skipskuttend fan see ôf en ok mot dan de fersilting teugengaan worre (lândbou). D'r wort bij de kant fan de diep deur de see útfreten wiel lâns 'n kaaimuur delset. Dut wort skematys angeven met de rechthoek. Soa onstaat 't diepe water, 'n 'kolk'.

't Worde in die tiid wel meer deen, dat 'n wiel 'n seehaven worde. De slinger gaat dwars deur de kolk hine. De seeskippen lêge an in de kolk, ok foor overslag en 't opnij innimmen fan andere waren. De wiel laai eerst open an 'e seekant. Der is doe al gau die kaaimuur delset om te foorkommen dat de wiel an 'e seekant dichtslibbe sou bij hoger water. 't Is niet ondinkber, dat de kolk as spuikom inricht waar.

Se lieten dan bij flood de kolk follope en bij eb worde die dan met folle kracht leegde. Soa konnen je 't tefeul an slib in de geul naar see weghale.

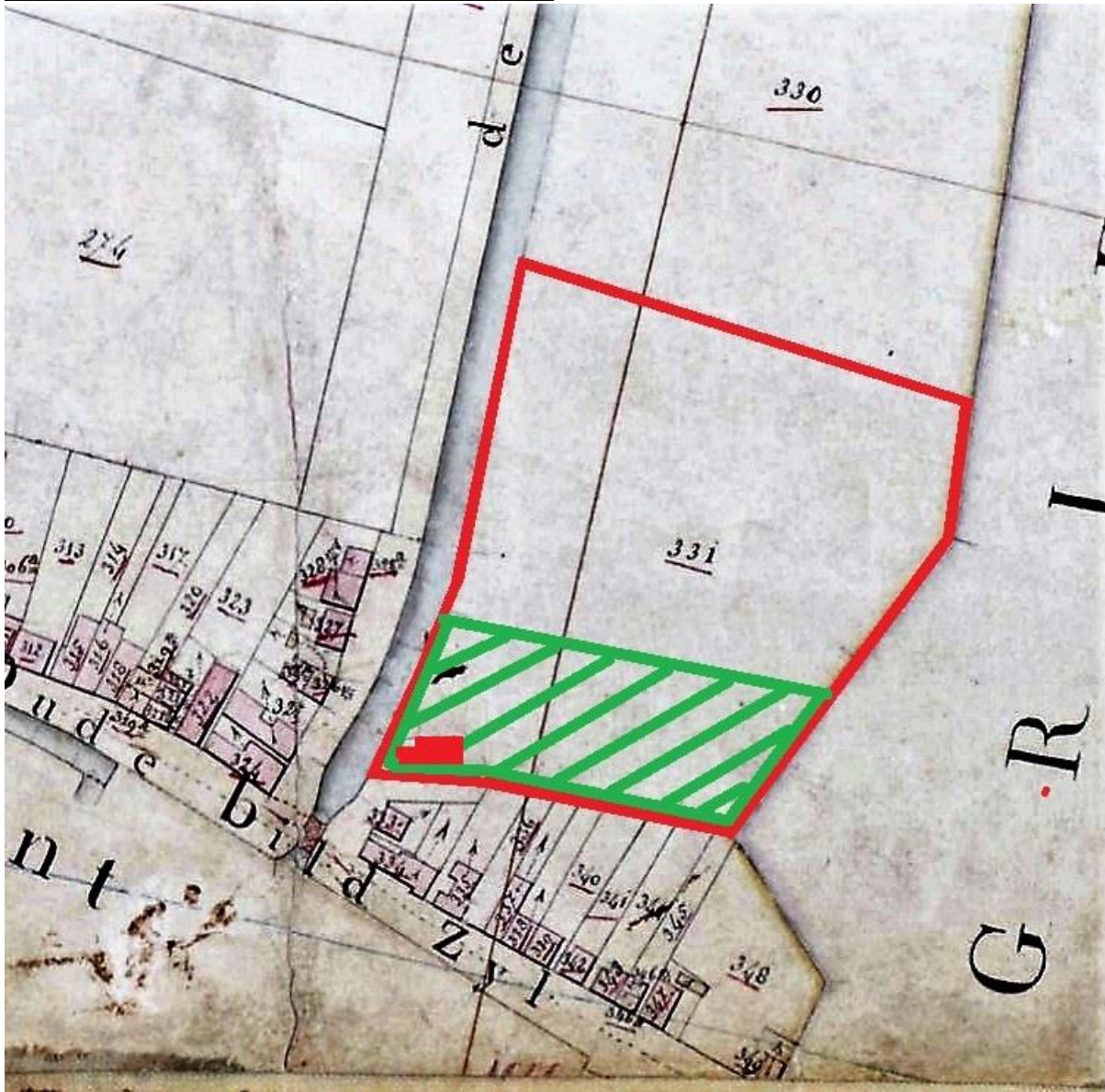

1545 Jacob Heeres Spuikom bij Nije-Syl (later Ouwe-Syl)

De Monicke-Dijck worde in 1505 ferhoogd met ok as basis 't nije stikky seumerdyk. De Slinger worde kanaliseerd, de Kaaifaart en de skipskuttende brûg/sluus (nou Pyp) worden boud, baide "in den droge". De Slinger en brûg/sluus in de Monnikebildtdyk worden in 1505 dimpt/sloopt en de kolk is as seehaven bleven (met doe wel 'n deursteeke/ferbining met de Kaaifaart) ant útterlik 1655, doe' t de geul naar 't Wad richting Nije-Syl hoofdsaklik deur netuurlike infloed dichtslibd waar. In 1643 wort nag 'n 'convooymeester' (havenmeester) deur de Frise Staten ansteld. Bron: Bildtdijken Oude Bildtzijl- symbolen van een eigenzinnig volk. Na 't in 1655 wegfâlen fan de open ferbining na de Waddensee worde de haven ok dimpt en as graide inricht. Dermet worde de basis laid foor 't sportterrain "de Kolk"

Ferparten fan grônd en kf de Kolk

Kadaster 1832 HISGIS

't Latere sportterrein (arseerd) en nag part fan perseel B331 (17310 are) met de weuning fan Cornelis Jacobs Stienstra, links onder in dut perseel met kadastraal nummer B332.

In de annalen fan 't Kadaster fan 1832 komme wij 'n Cornelis Jacobs Stienstra teugen as "Vetweider en Quardenier" die't bij de Kolk weunt en de graide in besit het.

In 1909 is de kaatsferiening De Kolk opricht en worde kaatst op dut prachtige, smoeke en groene plakky der't 't hart fan 'e Syl klopte.

De Sylstermet wort der ok houwen en de handbâklup SGK krijt der in 1947 hur thúshaven.

Erelid fan kf de Kolk, Oege Dijkstra skriift in 1984 nag: "Toen we dan ook in 1909 de beschikking kregen over de Kolk, was het eerste werk het vullen van de greppels met klei." Al gau worden 'de Condities voor verhuring van het kaatssterrein, groot ongeveer 0,5 ha.' opgesteld. Derin ston ok: *"Alle soorten vee mogen erop, behalve geiten en varkens. Kwaadaardig vee moet op eerste aanwijzing van het bestuur worden verwijderd. Zaterdagmiddag moet het terrein van de uitwerpselen der dieren worden gereinigd."* Elk jaar worde de onderferhuur foor 't kaatsfeld op bôrdn per opbod regeld.

In 1926 is 't in syn geheel in eigendom bij de gemeente 't Bildt. 't Worde met 't raadsbeslút fan 13 april 1920 al as poer geskikt foor útbraiding fan de beboude kom sien. Al gau derna worden in 't útbraidingsplan kom Ouwe-Syl, perselen anwezen met bestimming bouterrain. De eerste seuen húzzen worre op perseel B331 in 1927 boud, an de súdkant fan de Sportstraat, later Tjeerd Thijssenstraat, bij de Kaaifaart lâns.

“De kaatsvereniging te O.B.Zijl hield een kaatspartij, waaraan niet minder dan 40 parturen deelnamen. Wij geven hier een opname, gemaakt tijdens het spel. Dat er vurig wordt opgeslagen ziet men wel op dit plaatje.” (In: Fan Fryske Groun, ongeveer 1930)

't Kiky is nommen fan 't kaatsfeld ôf richting Sportstraat, nou Tjeerd Thijssenstraat. Ik herkin foor in 't perk, rechts, Teije van der Rol.

De Kolk 1952

't Straatbeeld fan "de Kolk" anno 2017, hierfoor de Kaaifaart en rechts "de Kolk"

Kronyk 1958 en 1959

Foor de gebeurtenissen in 1958 en 1959 hew ik 'n folledige kronyk opsteld, die 't ik hier niet helendal beskryve sil, derfoor ferwiis ik jim na myn website: www.sytsekeizer.nl
Ik behain my met 'n nussy belangrike saken:

In de gemeenteraad wort op **13 febrewary 1958** 'n beslút nommen dat 't begin fan 't eand fan 't sportfeld "de Kolk" worre sil. De graide, seksynummer B986 'de Kolk Oudebildtzijl', wort niet meer ferhuurd en de gemeente kin d'r "te alle tijde over beskikken en zonder recht op schadevergoeding of iets dergelyks, voor een periode tot uiterlijk 1 november 1958."

Op 6 oktober 1958 dient ere-lid Kees Wijmenga fan de kf de Kolk 't fersoek in bij B en W fan de gemeente 't Bildt "om uitgifte als bouwterrein van een gedeelte van het sportterrein op 'De Kolk' te Oudebildtzijl."

Kees Wijmenga waar de hait fan Jacoba – Sus – Wijmenga, een fan de pioniers fan 't frôlyskaatsen. Sij kaatste fan 1956-1961. Ik hew hur met 'n folle bladsy wiidwaidig anhaald in 't jubileumboek Kf de Kolk 100 jaar, 2009, bls. 59)

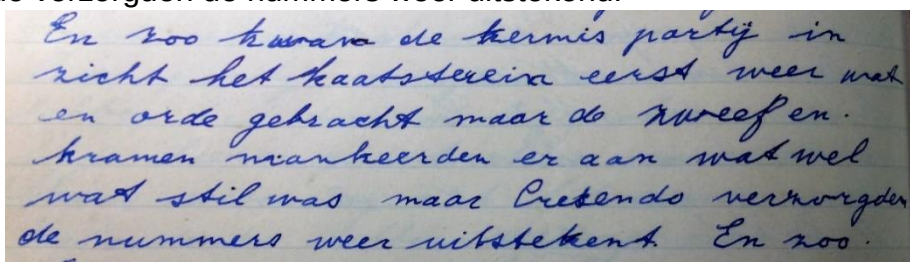
D'r wort besloaten "de raad voor te stellen te besluiten tot uitgifte als bouwterrein van het gehele perceel." (sportterrain-SK)

25 novimber 1958, gemeenteraad.

't Beslút fan 16 oktober 1958 no. 8/337 wort wizigd en in beslút

No. 13/350 fastlaid. Derin wort de foorwaarde steld "dat door Burgemeester en wethouders aan dit besluit geen uitvoering wordt gegeven, zolang niet zekerheid bestaat omtrent de mogelijkheid van aankoop en inrichting van een ander sportterrein ter plaatse.." An deuze foorwaarde is later niet an 't leste foldeen. De sporters hewwe nag twee jaar (1959 en 1960) op de iisbaan omgriemd, foordat se 't nije sportterrein brúkke konnen.

Jaarferslag Kf de Kolk 1959, bls 1: "De eerste partij is gehouden op 30 mei voor jongens 14-16 jaar op de ijsbaan." En feerderop: "En zo kwam de kermis partij in zicht het kaatssterrein eerst weer wat in orde gebracht maar de zweef en kramen mankeerden er aan wat wel wat stil was maar Crescendo verzorgden de nummers weer uitstekend."

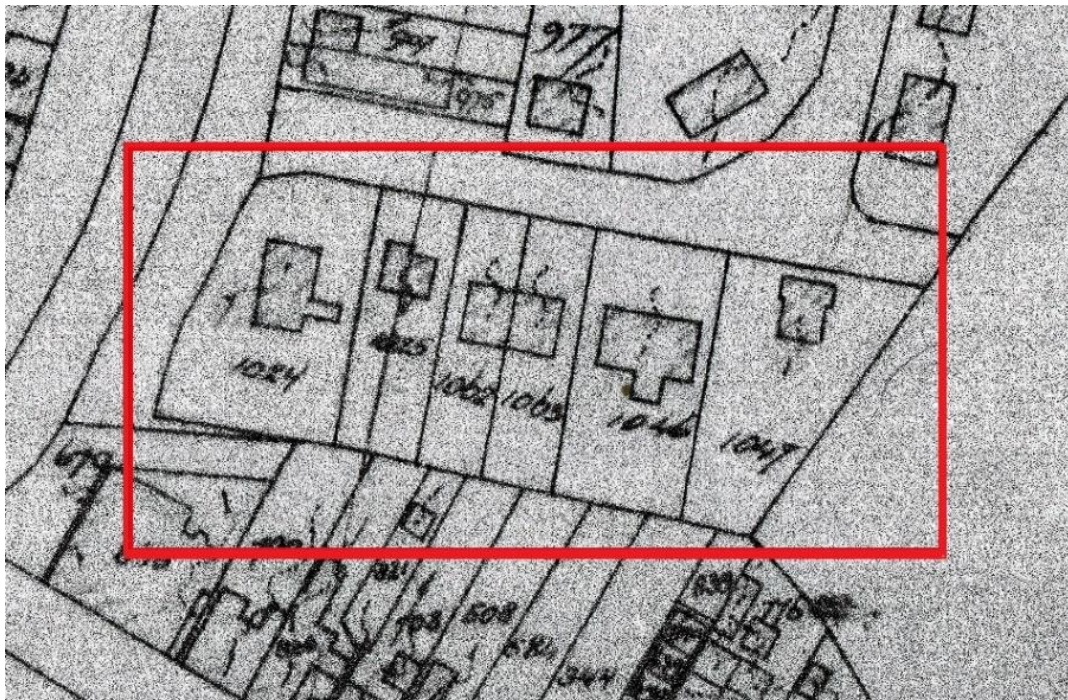
En zoo kwam de kermis partij in
zicht het kaatssterrein eerst weer wat
in orde gebracht maar de zweef en
kramen mankeerden er aan wat wel
wat stil was maar Crescendo verzorgden
de nummers weer uitstekend. En zoo.

Netúlleboek Kf de Kolk 1950-1963.

Hotze Schuil worde doe keuning, drie weken later, op 25 july, en kon de wisselbeker, de Sylster beker, foor 'n jaar met na huus nimme.

Húzzenbou en hoe feerder 1959-1966 ?

Maar onderwilens worde in 1959 met de bou fan ses húzzen begonnen. Jim sien hieronder 'n oversichy met 'n kaartsy en tabel met kadastrale nummers, beweuners/aigners en boujaar

Kad. Nr (Flnr.)	Beweuner/aigner	Boujaar
B1024	Kees Wijmenga	1959
B1025	Bauke Post	1959
B1062	Jacob Piers Ronda	1966
B1063	Klaas de Jong	1966
B1046	Vrij Evangelische Gemeente	1964
B1047	Kruizinga (" Lotterijhuus ")	1964

't Huus met kadastraal nummer B1047 is in 2017 wereldberoemd worren as 't lotterijhuus, dat deur de jubilerende foetbâklup vv Ouwe-Syl ferlot is foor 't goeie doel: 't fernijen fan 't sportfeld op 'e Syl. Dut huus is op 11 novimber 2017 ferlot, nadat alle **7908** lotten ferkocht waren.

29 july 1961: 't Groatkaatsen op 't nije sportterrain, bls. 131 jubileumboek.

Nije sportfeld 1966, bron: dorpsfilm 1966

Animator meester Klaas Bouma tussen enthoesjaste supporters, die't de Sylsters korfbâlers DTG (De Túke Gooiers) anmoedige. Flnr: Johan de Jong, Hinne van der Meulen, Andries Blaauw, Henk Anema. Onder: Johan van der Zee, Piet de Jong, meester Bouma, Sytse Keizer en Anne de Groot.

Eand, de sirkel rônd.

De opbringst fan de lotterij fan dat meest oastlike huus op de Kolk sil brûkt worre foor de nije inrichting fan 't sportkompleks, súdoast fan Ouwe-Syl.

't Sportkompleks der't doe eerst, in 1959 en 1960, tydlik op de iisbaan kaatst worde en fan 1961 ôf op 't nije terrain, nou benoorden fan de iisbaan. De sirkel is dan dus rônd!